

UCHWAŁA NR XVIII/3/2017
RADY POWIATU GRUDZIĄDZKIEGO
z dnia 15 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 – 2021

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, 1579 i 1948), art. 35 a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2046)

Rada Powiatu
uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 – 2021, stanowiący załącznik do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Grudziądzkiego.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Krzysztof Klonowski

PRZEWODNICZĄCY RADY

Krzysztof Klonowski

Uzasadnienie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 - 2021, zwany dalej Programem, jest dokumentem, który ma za zadanie skoordynowanie i ukierunkowanie działań mających na celu poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych w Powiecie.

Podstawą prawną uchwalenia i realizacji programu jest art. 35 a ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2046) zgodnie z którym, do zadań Powiatu należy opracowywanie i realizacja powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnienia oraz w zakresie przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Działania ujęte w programie mają charakter komplementarny. Realizacja poszczególnych celów odbywać się będzie we współpracy z instytucjami rządowymi, samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

W związku z powyższym przyjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Krzysztof Klonowski

Załącznik do uchwały Nr XVIII/ 3 / 2017
Rady Powiatu Grudziądzkiego
z dnia 15 marca 2017 r.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
na lata 2017-2021**

Spis treści

1. Wprowadzenie	str. 3
1.1. Definicja niepełnosprawności	str. 4
2. Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych w Powiecie Grudzińskim	str. 5
2.1. Dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Powiatu Grudzińskiego.....	str.5
2.2. Sytuacja zawodowa osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Powiatu Grudzińskiego.....	str.11
2.3. Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Grudzińskiego.....	str.14
2.4. Stan dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych	str. 21
3. Cel strategiczny i cele szczegółowe oraz obszary działania Programu.....	str. 25
4. Finansowanie programu.....	str.35
5. Podsumowanie.....	str.35

1. Wprowadzenie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 - 2021 zwany dalej Programem, jest kontynuacją przyjętego w 2012 r. Uchwałą Nr XV/48/2012 Rady Powiatu Grudziądzkiego z dnia 28 grudnia 2012 r. Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2013 - 2016 i stanowi jego rozwinięcie oraz aktualizację w oparciu o najnowsze dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych w Powiecie Grudziądzkim.

Osoby niepełnosprawne stanowią ważną część społeczności lokalnej. Niepełnosprawność jest pojęciem szerokim a osoby niepełnosprawne napotykać w swoim życiu różnego rodzaju bariery architektoniczne, społeczne i organizacyjne. Spotykają się również często ze stereotypowym odbiorem swojej osoby w społeczeństwie.

Dlatego problem niepełnosprawności rozpatrywany zarówno w wymiarze ilościowym jak i jakościowym wymaga podejmowania zintegrowanych działań, których efekty zależą od szerokiej współpracy i współdziałania między organami administracji rządowej oraz samorządowej powiatów, gmin jak i instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 -2021, zwany dalej Programem, jest dokumentem, który ma za zadanie skoordynowanie i ukierunkowanie działań mających na celu poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych.

Podstawą prawną uchwalenia i realizacji programu jest art. 35 a ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zgodnie z którym, do zadań Powiatu należy opracowywanie i realizacja powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnienia oraz w zakresie przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Działania ujęte w programie mają charakter komplementarny. Realizacja poszczególnych celów będzie się odbywać we współpracy z instytucjami rządowymi, samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Program jest zgodny z przyjętą Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Grudziądzkim na lata 2014 – 2020.

Podstawą działań przyjętych w Programie jest sformułowane w licznych dokumentach międzynarodowych i krajowych powszechne założenie, iż osoby niepełnosprawne mają prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

Do jednych z najważniejszych dokumentów międzynarodowych traktujących o problemach osób niepełnosprawnych należy przyjęta 13 grudnia 2006 r. w Nowym Jorku przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych „Konwencja Praw Osób Niepełnosprawnych”, ratyfikowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w czerwcu 2012 r. Głównym celem ratyfikacji Konwencji jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym posiadania takich samych praw i obowiązków jak inni członkowie społeczeństwa, umożliwianie uczestnictwa w życiu społecznym w roli pełnoprawnych jego członków oraz równości wobec prawa. W myśl Konwencji osoby niepełnosprawne mają prawo do bezpieczeństwa, wolności, godnego życia, edukacji, pracy i udziału we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

Ważnym dokumentem krajowym traktującym o problemach niepełnosprawności jest Uchwała z dnia 1 sierpnia 1997 r. – „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych”. Aktem tym Sejm uznał, iż osoby niepełnosprawne, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę lub pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do należytego samodzielnego i aktywnego życia i nie mogą podlegać dyskryminacji.

Podejmowane działania na terenie Powiatu Grudziądzkiego powinny zmierzać do stwarzania osobom niepełnosprawnym korzystnych warunków prowadzących do zwiększenia integracji tych osób ze środowiskiem lokalnym, poszerzenia ich przestrzeni życiowej, zwiększenia samodzielności oraz umożliwienie im pełnego rozwoju na płaszczyźnie społecznej i zawodowej.

1.1 Definicja niepełnosprawności

Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie. Jest to więc każde ograniczenie bądź niemożność (wynikająca z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub w zakresie uznanym za typowy dla człowieka.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa niepełnosprawność jako stan fizyczny, psychiczny lub

umysłowy trwale lub okresowo utrudniający, ograniczający bądź uniemożliwiający wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ograniczający zdolność do wykonywania pracy zarobkowej. Dodatkowo, w ustawie o pomocy społecznej niepełnosprawność zde niowana jest jako niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczenie do grupy inwalidów lub legitymowanie się stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

2. Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych w Powiecie Grudziądzkim.

2.1 Dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Powiatu Grudziądzkiego.

Ustalenie dokładnej liczby osób niepełnosprawnych zarówno w skali kraju jak i regionu w obecnej sytuacji prawnej nie jest w pełni możliwe. Wynika to z faktu, iż nie prowadzi się centralnego rejestru osób niepełnosprawnych, w których odnotowywano by fakt przyznania orzeczenia o niepełnosprawności jak i fakt wygaśnięcia ważnego orzeczenia o niepełnosprawności z powodu np. upływu terminu na który zostało wydane lub śmierci osoby z orzeczoną niepełnosprawnością. Raportowane są jedynie dane na temat ilości i rodzaju wydawanych przez komisje orzekające orzeczeń.

Kolejnym ważnym źródłem danych o ilości osób niepełnosprawnych, pozwalającym szacunkowo określić liczbę osób niepełnosprawnych są dane opracowane przez Główny Urząd Statystyczny na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 i 2011 roku. Niestety dane te również obarczone są błędem wynikającym z faktu, iż podanie informacji odnośnie stanu zdrowia, w tym niepełnosprawności w myśl obowiązujących przepisów jest dobrowolne a jej podanie uzależnione jest od woli osoby ankietowanej.

Zgodnie z metodologią stosowaną przez GUS osoby niepełnosprawne dzielą się na dwie główne grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie tzn. takie, których niepełnosprawność potwierdzona jest orzeczeniem wydanym przez właściwy organ orzekający;

- osoby niepełnosprawne biologicznie tzn. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale odczuwają ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych, zawodowych i pełnienia ról społecznych.

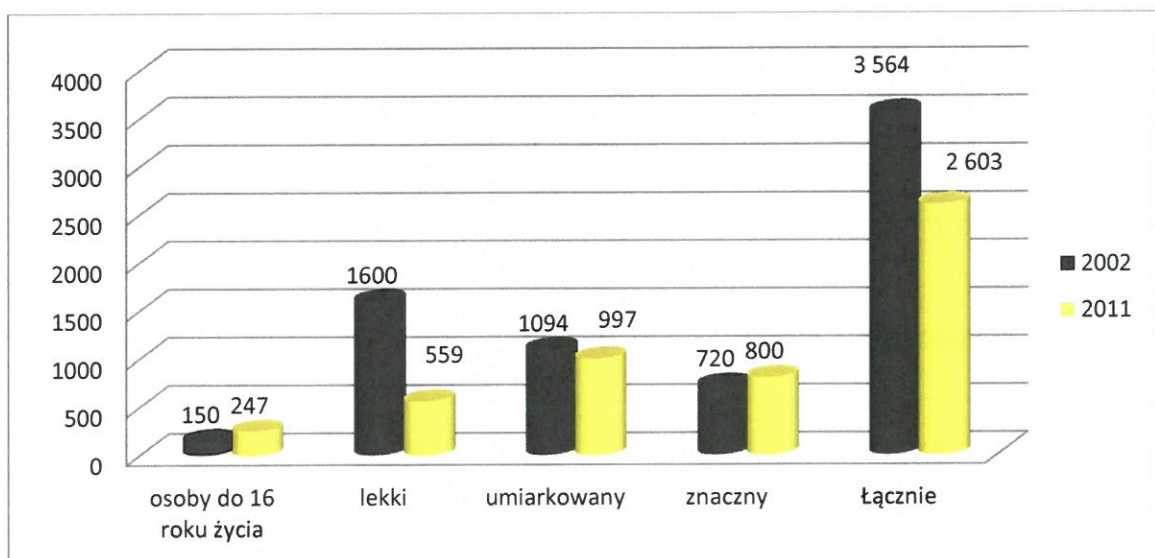
Zgodnie z danymi GUS opracowanymi na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 r. na terenie Powiatu Grudziądzkiego zamieszkuje 4 267 osób niepełnosprawnych, co stanowi ok. 12 % ogółu mieszkańców, w tym:

- osoby niepełnosprawne prawnie: 2 704;
- osoby niepełnosprawne biologicznie: 1 563.

Liczba osób niepełnosprawnych w Powiecie Grudziądzkim wg danych GUS w roku 2002 i 2011 z podziałem na stopnie niepełnosprawności:

Rok	Orzeczenie o niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia)	Stopień niepełnosprawności			Łącznie
		lekki	umiarkowany	znaczny	
2002	150	1 600	1 094	720	3 564
2011	247	559	997	800	2 603

Źródło: dane GUS (www.stat.gov.pl)

Źródło: dane GUS (www.stat.gov.pl)

Jak wynika z powyższych zestawień w 2011 r. łączna liczba osób niepełnosprawnych posiadających wydane orzeczenie była znacznie niższa w stosunku do danych z roku 2002. Odnotować należy fakt, iż największy spadek wystąpił w stosunku do liczby osób z orzeczoną lekkim stopniem niepełnosprawności. Wzrosła natomiast liczba osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz osób do 16 roku życia w przypadku których orzeczono niepełnosprawność.

Organem orzekającym na rzecz mieszkańców Powiatu odnośnie przyznawania statusu osoby niepełnosprawnej jest Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z siedzibą w Grudziądzu przy ul. Ratuszowej 1.

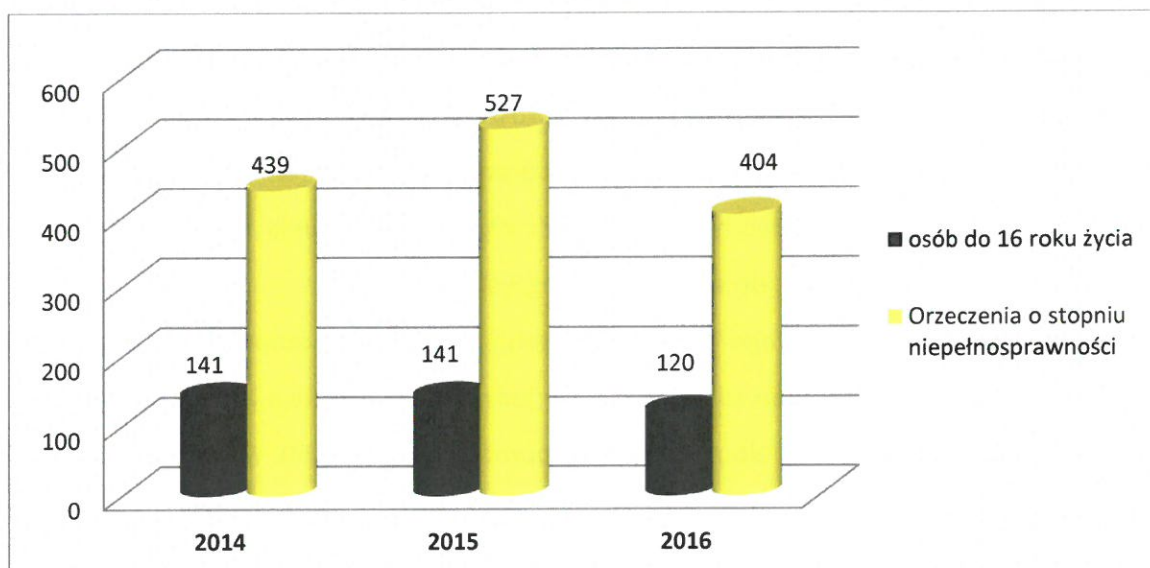
Zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności ustala jeden z trzech możliwych stopni niepełnosprawności – wobec osób powyżej 16 roku życia, oraz orzeka o niepełnosprawności w przypadku osób do 16 roku życia, w obu przypadkach orzeczenie może być wydane na czas określony lub nieokreślony. Możliwe do orzeczenia stopnie niepełnosprawności to:

- znaczny, do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;
- umiarkowany, do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
- lekki, do którego zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne;
- dla osób do 16 roku życia orzeka się o przyznaniu niepełnosprawności bez ustalenia stopnia.

Liczba wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grudziądzu na rzecz mieszkańców Powiatu w latach 2014 - 2016

Rok	2014	2015	2016
Orzeczenia o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia	141	141	120
Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	439	527	404

Źródło: dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grudziądzu

Źródło: dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grudziądzu

Na podstawie powyższych danych zauważyć można, że o ile w 2015 r. nastąpił wzrost liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w stosunku do roku 2014, to w roku 2016 odnotowano ponowny spadek wydanych orzeczeń zarówno o stopniu niepełnosprawności jak i niepełnosprawności w przedziale obejmującym osoby do 16 roku życia. Ilość wydanych orzeczeń w 2016 r. była najmniejsza w całym okresie od 2014 r.

Przyczyny niepełnosprawności określane są za pomocą ustalonych symboli, odnotowywanych w wydawanym przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o

Niepełnosprawności w Grudziądzu orzeczeniu. Do głównych skatalogowanych przyczyn niepełnosprawności należą:

- 01 U – upośledzenie umysłowe;
- 02 P – choroby psychiczne;
- 03 L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04 O – choroby narządu wzroku;
- 05 R – upośledzenie narządu ruchu;
- 06 E – epilepsja;
- 07 S – choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08 T – choroby układu pokarmowego;
- 09 M – choroby układu moczowo – pęciowego;
- 10 N – choroby neurologiczne;
- 11 I – inne
- 12 C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Liczba orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grudziądzu na rzecz mieszkańców Powiatu Grudziądzkiego wg przyczyn niepełnosprawności w latach 2014 – 2016

Rok 2014

symbol	stopień				płeć	
	do 16 roku życia	lekki	umiarkowany	znaczny	kobieta	mężczyzna
01 U	8	0	15	5	8	12
02 P	19	14	32	11	36	21
03 L	0	26	10	4	19	21
04 O	9	0	1	6	6	1
05 R	12	20	29	7	28	28
06 E	6	4	2	0	4	2
07 S	51	20	44	26	36	54
08 T	2	8	8	3	9	10
09 M	2	1	6	14	9	12
10 N	12	33	28	19	49	31
11 I	13	9	21	12	26	16
12 C	7	0	0	1	0	1

Źródło: dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grudziądzu

Rok 2015

symbol	stopień				płeć	
	do 16 roku życia	lekki	umiarkowany	znaczny	kobieta	mężczyzna
01 U	5	1	11	7	5	14
02 P	11	19	33	15	38	29
03 L	8	19	10	1	20	10
04 O	10	1	4	4	4	5
05 R	12	22	57	15	50	44
06 E	5	3	2	0	3	2
07 S	56	18	64	32	40	74
08 T	2	4	4	5	2	11
09 M	5	0	23	23	30	16
10 N	14	19	38	30	50	37
11 I	9	11	14	18	25	18
12 C	4	0	0	0	0	0

Źródło: dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grudziądzu

Rok 2016

symbol	stopień				płeć	
	do 16 roku życia	lekki	umiarkowany	znaczny	kobieta	mężczyzna
01 U	3	0	8	3	3	8
02 P	8	18	31	10	31	28
03 L	8	30	9	2	22	19
04 O	6	6	3	3	7	5
05 R	10	21	24	6	29	22
06 E	1	2	7	0	3	6
07 S	45	11	38	30	34	45
08 T	3	3	9	7	8	11
09 M	3	2	10	13	18	7
10 N	7	15	26	23	36	28
11 I	14	17	13	3	17	16
12 C	12	0	0	1	0	1

Źródło: dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grudziądzu

Jak można zauważyć w latach 2014 – 2016 przeważającą przyczyną niepełnosprawności wskazywaną w wydawanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeniach były choroby układu oddechowego i krążenia - 07 S oraz 05 R - upośledzenie narządu ruchu. Równie często występującą przyczyną niepełnosprawności są choroby neurologiczne – 10 N.

Choroby układu oddechowego i krążenia stanowią najczęściej wskazywaną przyczynę wydawania orzeczeń o stopniu niepełnosprawności szczególnie u mężczyzn, natomiast wyraźnie dominującą wskazywaną przyczyną niepełnosprawności w przedziale osób do 16 roku życia są choroby układu oddechowego i krążenia. W grupie kobiet najczęściej orzekaną przyczyną niepełnosprawności były choroby neurologiczne oraz upośledzenie narządu ruchu.

2.2 Sytuacja zawodowa osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Powiatu Grudziądzkiego.

Sytuacja na rynku pracy osób niepełnosprawnych jest uwarunkowana wieloma czynnikami zarówno makro jak i mikroekonomicznymi. Wpływ na nią mają podobnie jak w przypadku osób pełnosprawnych czynniki takie jak m.in. poziom bezrobocia w kraju i regionie, poziom wykształcenia i posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz w przypadku osób niepełnosprawnych stopień posiadanego orzeczenia i rodzaj niepełnosprawności. W wielu przypadkach zdobyte wykształcenie oraz posiadane przez osoby niepełnosprawne kwalifikacje są nieadekwatne do ich stanu zdrowia oraz do charakteru i możliwości lokalnego rynku pracy.

W społeczeństwie nadal panuje przekonanie, iż ludzie niepełnosprawni są pracownikami kłopotliwymi, mniej wydajnymi o ograniczonej sprawności fizycznej, psychicznej lub umysłowej. Takie stereotypowe myślenie o osobach niepełnosprawnych negatywnie rzutuje na ich samoocenę i wiarę w swoje możliwości, dlatego osoby te wymagają szczególnego wsparcia w dziedzinie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy i zatrudnienia.

Zadania na rzecz osób niepełnosprawnych będących mieszkańcami Powiatu Grudziądzkiego w zakresie szeroko rozumianego rynku pracy i zatrudnienia wykonuje Powiatowy Urząd Pracy w Grudziądzu z siedzibą przy ul. Parkowej 22.

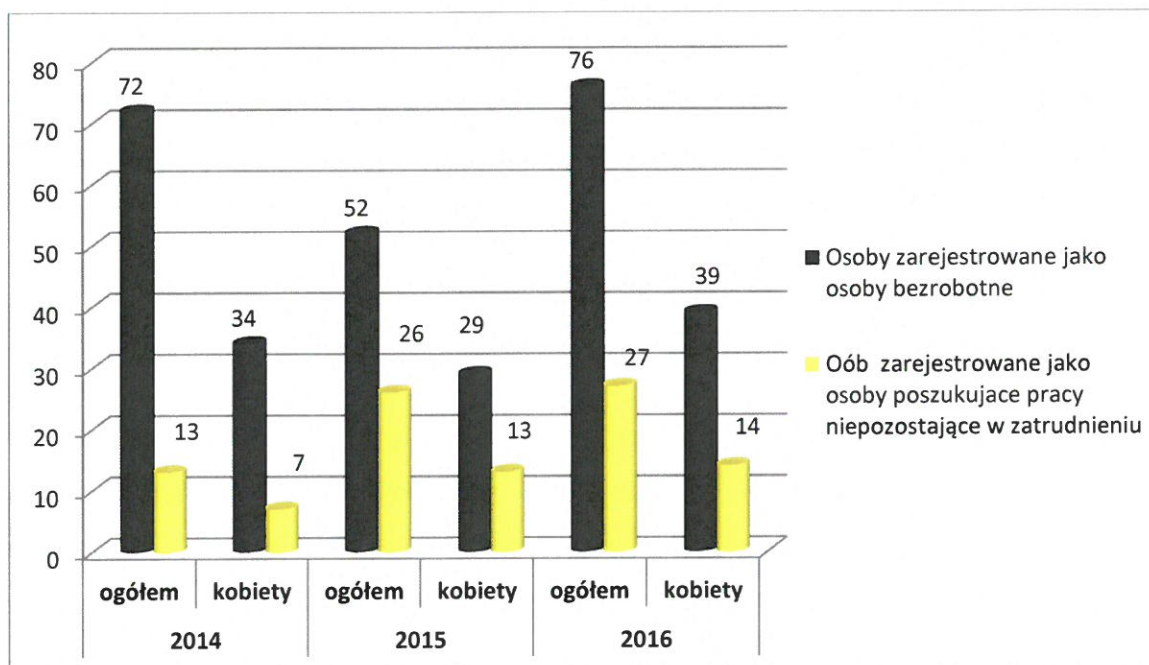
Według danych PUP w Grudziądzu liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne oraz osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie

pracy jako osoby poszukujące pracy, niepozostające w zatrudnieniu w latach 2014-2016 kształtowała się następująco:

Liczba mieszkańców Powiatu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grudziądzu w latach 2014 – 2016

Rok	2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Osoby zarejestrowane jako osoby bezrobotne	72	34	52	29	76	39
Osoby zarejestrowane jako osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu	13	7	26	13	27	14

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grudziądzu (www.pup.grudziadz.com)

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grudziądzu (www.pup.grudziadz.com)

Na podstawie powyższych danych zauważyć można, że o ile liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne wykazuje dynamikę zmian wielkości w górę lub w dół w odniesieniu rok do roku w badanym okresie, to liczba osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu wykazuje stały wzrost zarówno dla kobiet jak i ogółem.

Liczba osób niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne - według wieku i płci w latach 2013 – 2015

Wiek	2013		2014		2015	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
18 - 24	8	5	6	3	5	2
25 - 34	7	4	11	5	4	1
35 - 44	15	7	11	5	5	3
45 - 54	23	11	22	10	20	14
55 - 59	12	8	18	11	14	8
60 i więcej	4	0	4	0	4	1
Razem	69	35	72	34	52	29

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grudziądzu (www.pup.grudziadz.com)

Wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy dominują osoby w przedziale wieku 45 – 54 lat. Najmniej liczną grupą osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP stanowią osoby w wieku 60 lub więcej lat. W analizowanym okresie odnotowano również wśród zarejestrowanych w PUP osób niepełnosprawnych nieznaczną przewagę liczby zarejestrowanych kobiet.

Liczba osób niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne - według wykształcenia w latach 2013 – 2015

Wykształcenie	2013		2014		2015	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Wyższe	1	1	2	2	0	0
Policealne i średnie zawodowe	14	8	7	3	10	7
Średnie ogólnokształcące	2	2	3	2	4	4
Zasadnicze zawodowe	24	14	24	11	11	6
Gimnazjalne i poniżej	28	10	36	16	27	12
Razem	69	35	72	34	52	29

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grudziądzu (www.pup.grudziadz.com)

Z danych zamieszczonych w tabeli wynika, iż w większości osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn posiadają wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Najmniejszą grupę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy stanowią osoby z wykształceniem wyższym. W związku z występującymi barierami w dostępie do edukacji, osoby niepełnosprawne zatrudniane są głównie w zawodach, które nie wymagają podnoszenia kwalifikacji. Prowadzi to w konsekwencji do tego, że osoby niepełnosprawne stanowią grupę zawodową o najniższych dochodach oraz dotkniętą wyższym od przeciętnej poziomem bezrobocia.

2.3. Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Grudziądzkiego

Powiat realizuje zadania ustawowe poprzez jednostki organizacyjne i pomocnicze. Jednostką organizacyjną Powiatu, której jednym z ważniejszych obszarów realizowanych zadań jest działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) z siedzibą w Grudziądzu przy ul. Małomłyńskiej 1.

Głównym zadaniem PCPR w obszarze działania dotyczącym osób niepełnosprawnych jest realizacja pomocy w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej finansowanej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Realizowane dofinansowania dotyczą m.in. takich obszarów rehabilitacji społecznej i zawodowej jak:

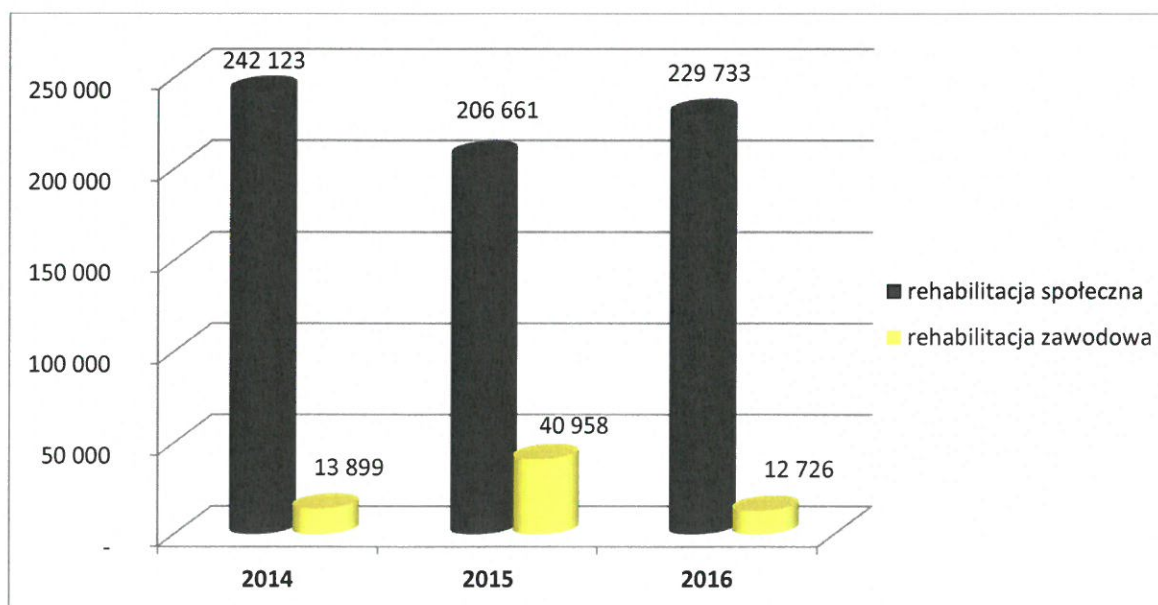
- dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
- dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych;
- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się;
- dofinansowanie staży zawodowych;
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy;
- dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- dofinansowanie zadań realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych zleczanych organizacjom pozarządowym.

Struktura wydatkowanych środków PFRON z uwzględnieniem liczby udzielonych dofinansowań oraz kwot w latach 2014 – 2016 (nie uwzględniono dofinansowań dla WTZ)

Obszar	Rok 2014		Rok 2015		Rok 2016	
	zrealizowane wnioski	kwota	zrealizowane wnioski	kwota	zrealizowane wnioski	kwota
Rehabilitacja społeczna						
Turnusy rehabilitacyjne	38	54 624	33	48 843	45	74 579
sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i pomocnicze	240	161 996	213	154 618	244	119 679
likwidacja barier	6	20 583	0	0	7	33 775
Zadania zlecone	1	4 920	1	3 200	1	1 700
Rehabilitacja zawodowa						
staże zawodowe	2	13 899	2	8 969	2	12 726
zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy	0	0	1	31 989	0	0

Źródło: dane własne PCPR

Środki PFRON wydatkowane na poszczególne obszary w latach 2014 -2016 (nie uwzględniono dofinansowań dla WTZ)

Źródło: dane własne PCPR

Jak widać na podstawie przedstawionych danych, dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych stanowi rokrocznie przeważającą wielkość wypłacanych środków PFRON w stosunku do pozostałych zadań realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych ze środków PFRON.

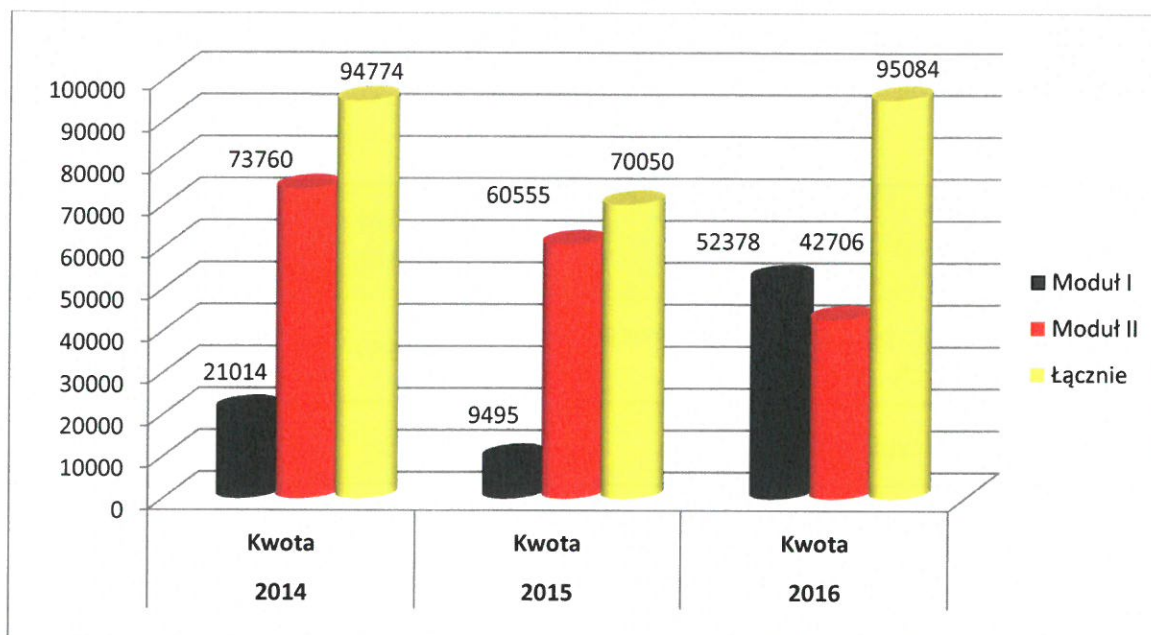
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje również projekty i programy zewnętrzne adresowane do osób niepełnosprawnych ukierunkowane na poprawę sytuacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Programy te finansowane są ze środków PFRON a najważniejsze z nich to pilotażowy program „Aktywny Samorząd” oraz Program Wyrównywania Różnic Między Regionami.

Pilotażowy Program „Aktywny Samorząd” to program adresowany bezpośrednio do osób niepełnosprawnych. Podzielony jest na dwa główne moduły. Moduł I – zawiera dofinansowanie do różnego rodzaju specjalistycznego sprzętu, wyposażenia, elektroniki itp., których zastosowanie może wpłynąć na poprawę sytuacji osoby niepełnosprawnej w płaszczyźnie społecznej lub zawodowej. Moduł II – kierowany jest do studentów i uczniów szkół policealnych i pozwala dofinansować koszty związane z uzyskaniem wykształcenia na poziomie wyższym.

Liczba zrealizowanych wniosków oraz kwoty wypłaconych dofinansowań w Programie „Aktywny Samorząd” w latach 2014 – 2016

Rok	2014		2015		2016	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota
Moduł I	3	21 014	5	9 495	7	52 378
Moduł II	26	73 760	21	60 555	18	42 706

Źródło: dane własne PCPR

Źródło: dane własne PCPR

Jak widać na podstawie powyższych danych, w latach 2014 – 2015 do finansowania z zakresu Modułu II znacznie przewyższały kwoty dofinansowań wypłacanych w Module I. W 2016 roku w związku z wprowadzonymi zmianami w regulaminie programu odnośnie przyznawania dofinansowań w Module II, nastąpiło odwrócenie proporcji i środki wypłacone w Module I przewyższyły wielkością środki wypłacone w Module II.

Program Wyrównywania Różnic Między Regionami jest programem adresowanym szeroko do instytucji samorządowych, gmin, powiatów, fundacji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, z którego środki przeznaczone są na likwidację barier utrudniających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczeństwie. W ramach Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami II (PWRMR II) w 2014 r. dofinansowano ze środków PFRON budowę podnośnika schodowego pionowego dla wózków inwalidzkich przy budynku Przychodni ZOZ Wiejskiego Ośrodka Zdrowia w Małym Rudniku, oraz dofinansowano zakup samochodu typu „MINIBUS” przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Środowiskowego Domu Samopomocy przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świeciu n/Osą.

**Realizacja Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami w Powiecie Grudziądzkim
za lata 2014 - 2016**

Program PWRMR	Wartość całkowita projektu	Kwota do nansowania ze środków PFRON
Budowa pionowego podnośnika schodowego dla wózków inwalidzkich	40 997	24 598
Zakup samochodu typu „MINIBUS”	119 615	80 000

Źródło: dane własne PCPR

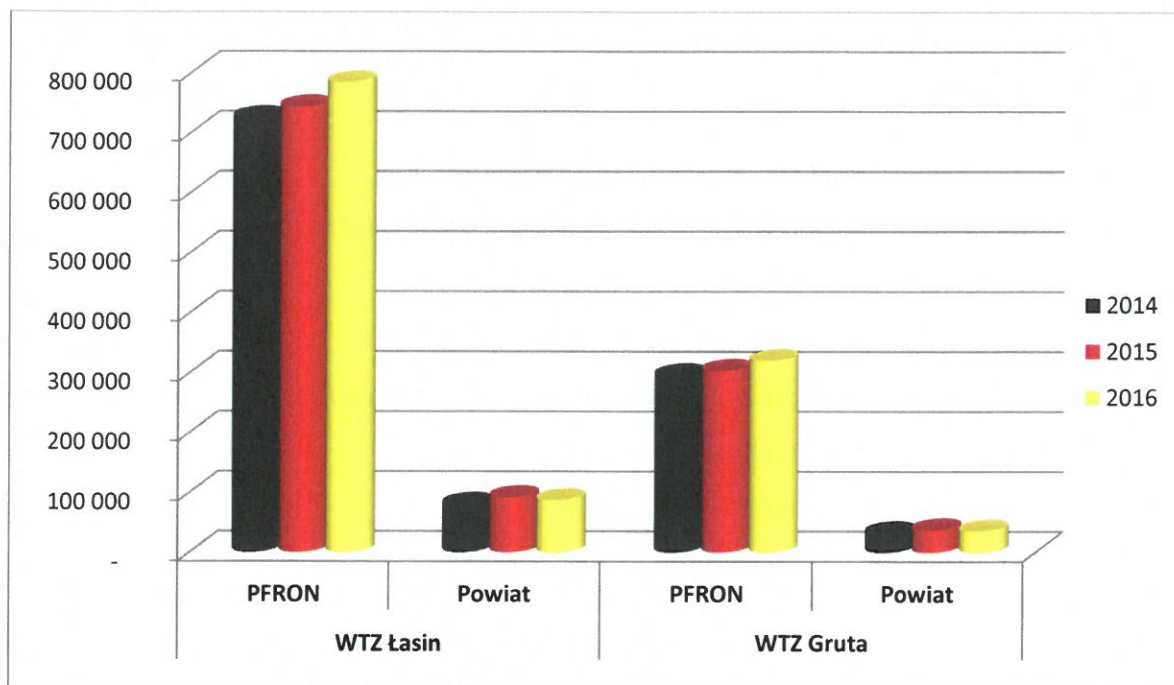
Ważnymi podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych których działalność nansowana jest za pośrednictwem PCPR ze środków PFRON (90%) jak i Powiatu (10%) są działające na terenie Powiatu Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ).

Na terenie Powiatu Grudziądzkiego działają dwa WTZ w których uczestniczy łącznie 69 osób. Pierwszy z nich to utworzony i prowadzony przez Fundację „Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Niepełnosprawnych” Warsztat Terapii Zajęciowej w Łasinie, do którego uczęszcza 49 podopiecznych, drugi to utworzony i prowadzony przez Stowarzyszenie „Uśmiech” Warsztat Terapii Zajęciowej w Grucie, do którego uczęszcza 20 osób.

Dofinansowanie działalności WTZ z uwzględnieniem środków PFRON i Powiatu w latach 2014 - 2016

ROK	WTZ Łasin		WTZ Gruta	
	Środki			
	PFRON	Powiat	PFRON	Powiat
2014	725 004	80 556	295 920	32 880
2015	743 133	91 827	303 320	37 480
2016	783 804	87 090	319 920	35 547

Źródło: dane własne PCPR

Źródło: dane własne PCPR

Z powyższych danych zaobserwować można stały niewielki wzrost sumy środków PFRON przeznaczanych na działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej w Powiecie. Ilość przyznawanych środków jest wprost proporcjonalna do ilości uczestników WTZ, stąd wyraźna różnica w wielkości przekazywanych dofinansowań na poszczególne Warsztaty.

Dodatkowo Powiat finansuje pobyt niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu w Warsztacie Terapii Zajęciowej na terenie miasta Grudziądza. W latach 2014 – 2016 była to grupa 6 osób, gdzie dofinansowanie ze środków Powiatu wyniosło odpowiednio 9 864,00 zł w 2014 r., 10 338,00 zł w roku 2015 i 10 664,04 zł w roku 2016.

W procesie kompleksowej rehabilitacji osób niepełnosprawnych szczególne znaczenie ma zapewnienie tym osobom odpowiednich form wsparcia i opieki. Na terenie Powiatu Grudziądzkiego funkcjonują następujące instytucje wsparcia osób niepełnosprawnych:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Łasinie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Świeciu nad Osą,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbrówce Królewskiej,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Grudziądzu,

Ponadto wspieraniem osób niepełnosprawnych w Powiecie Grudziądzkim zajmuje się szereg organizacji pozarządowych i innych podmiotów ekonomii społecznej. Do najaktywniejszych z nich należą m.in.:

- Polski Związek Niewidomych – Koło Powiatowe w Grudziądzu,
- Spółdzielnia Socjalna „Perspektywa” w Łasinie.
- Stowarzyszenie „Uśmiech” w Grucie
- Fundacja „Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Niepełnosprawnych” w Łasinie,
- Stowarzyszenie „Pro Publico Bono” w Grucie,
- Stowarzyszenie „Promyk” w Grudziądzu.

Na poziomie gmin prowadzone są działania w zakresie pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. Na terenie powiatu Grudziądzkiego funkcjonują następujące ośrodki pomocy społecznej:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasinie,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzynie Chełmińskim,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudziądzu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grucie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu nad Osą,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogóźnie.

Ważnym ciałem doradczym i opiniodawczym dla jednostek organizacyjnych Powiatu jest powołana zarządzeniem Starosty Powiatu Grudziądzkiego Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych. Kadencja Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych trwa 4 lata. Obecna Rada powołana została na lata 2015 – 2019.

Do zakresu działania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych należy m.in.:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
 - realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

2.4. Stan dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne ze względu na specyfikę swoich schorzeń oraz występujące często w otoczeniu bariery architektoniczne mają utrudniony dostęp do wszelkiego rodzaju instytucji mieszczących się w budynkach użyteczności publicznej. W latach 2002-2011 wiele barier architektonicznych zostało zlikwidowanych. Na podstawie informacji zebranych od przedstawicieli gmin ustalono, iż znaczna część budynków użyteczności publicznej w Powiecie Grudziądzkim nadal posiada bariery architektoniczne. Bariery architektoniczne występują głównie w budynkach starych, których dostosowanie do współczesnych standardów funkcjonowania wymaga dużych nakładów finansowych. Środki na likwidację barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej gminy oraz organizacje pozarządowe uzyskać mogą za pośrednictwem Powiatu m.in. ze wspomnianego wcześniej Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami.

Stan dostosowania budynków użyteczności publicznej w poszczególnych gminach do potrzeb osób niepełnosprawnych przedstawiają poniższe tabele.

Dostosowanie budynków użyteczności publicznej w poszczególnych gminach Powiatu Grudziądzkiego do potrzeb osób niepełnosprawnych:

Gmina i Miasto/Gmina	Nazwa obiektu	Czy występują bariery architektoniczne	W jakim zakresie zostały zlikwidowane bariery architektoniczne	
			Całkowicie	Częściowo
	Starostwo Powiatowe	Tak		X
	PCPR	Tak		X
Gmina Grudziądz	Urząd Gminy	TAK		X
	GOPS	TAK		X
	ZOZ w Mokrem	NIE	X	
	ZOZ Mały Rudnik	NIE	X	
	ZOZ Piaski	NIE	X	
	Przedszkole w Małym Rudniku	NIE	X	
	Zespół Szkół w Wałdowie Szlacheckim	NIE	X	
	Zespół Szkół w Mokrem	NIE	X	

	Zespół Szkół w Piaskach	TAK		
	Zespół Szkół w Rudzie	TAK		
	Szkoła Podstawowa w Sosnówce	TAK		X
	Szkoła Podstawowa w Węgrowie	TAK		
	Szkoła Podstawowa w Dusocinie	TAK		
	Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi	TAK		
	Gminna Biblioteka Publiczna w Małym Rudniku	NIE		
	Gminny Ośrodek Kultury w Małym Rudniku	NIE		

Źródło: dane Urzędu Gminy Grudziądz

Gmina i Miasto/Gmina	Nazwa obiektu	Czy występują bariery architektoniczne	W jakim zakresie zostały zlikwidowane bariery architektoniczne	
			Całkowicie	Częściowo
Gmina Gruta	Urząd Gminy	TAK		
	GOPS	TAK		
	ZOZ w Grucie	TAK		X
	ZGKiM w Grucie	TAK		
	Zespół Szkół w Grucie	TAK		X
	Szkoła Podstawowa Oddział w Dąbrówce Królewskiej	TAK		X
	Szkoła Podstawowa w Nicwałdzie	TAK		X
	Szkoła Podstawowa w Plemiętach	TAK		X
	Szkoła Podstawowa w Słupie	TAK		X
	Szkoła Podstawowa w Boguszewie	TAK		X
	Przedszkole Samorządowe w Melnie	TAK		X
	Żłobek w Nicwałdzie	TAK		X
	Gminne Centrum Kultury	TAK		X
	Gminna Biblioteka Publiczna	TAK		
	ŚDS w Dąbrówce Królewskiej	NIE	X	
	WTZ w Grucie	TAK		X
	Świetlica wiejska w Annowie	TAK		
	Świetlica wiejska w Jasiewie	TAK		

	Świetlica wiejska w Grucie	TAK		
	Świetlica wiejska w Kitnowie	TAK		
	Świetlica wiejska w Mełnie	TAK		
	Świetlica wiejska w Plemiętach	TAK		
	Świetlica wiejska w Okoninie	TAK		
	Świetlica wiejska w Boguszewie	TAK		
	Świetlica wiejska w Orlu	TAK		
	Świetlica wiejska w Pokrzywnie	TAK		
	Świetlica wiejska w Słupie	TAK		X
	Świetlica wiejska w Wiktorowie	TAK		

Źródło: dane Urzędu Gminy Gruta

Gmina i Miasto/Gmina	Nazwa obiektu	Czy występują bariery architektoniczne	W jakim zakresie zostały zlikwidowane bariery architektoniczne	
			Całkowicie	Częściowo
Miasto i Gmina Łasin	Urząd Miasta i Gminy Łasin	TAK		
	MGOPS	TAK		
	ZGK w Łasinie	TAK		
	ZOZ w Łasinie	TAK		X
	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy	NIE		
	Zespół Szkół Publicznych Szkoła Podstawowa Gimnazjum Nr 1	TAK		
	Gimnazjum Nr 2 w Jankowicach	TAK		
	Szkoła Podstawowa w Szonowie	TAK		X
	Szkoła Podstawowa w Wydrznie	TAK		
	Szkoła Podstawowa w Zawdzie	TAK		
	Przedszkole Miejskie w Łasinie	TAK		X
	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Sportu	TAK		X
	ŚDS w Łasinie	TAK		X
WTZ w Łasinie	TAK		X	

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Łasin

Gmina i Miasto/Gmina	Nazwa obiektu	Czy występują bariery architektoniczne	W jakim zakresie zostały zlikwidowane bariery architektoniczne	
			Całkowicie	Częściowo
Gmina Rogóźno	Urząd Gminy	TAK		
	GOPS	TAK		
	ZOZ w Rogóźnie	NIE	X	
	Szkoła Podstawowa w Rogóźnie	TAK		X
	Szkoła Podstawowa w Szembruczk	TAK		
	Szkoła Podstawowa w Białochowie	TAK		
	Gimnazjum w Rogóźnie	TAK		X
	Przedszkole Gminne w Rogóźnie	TAK		X
	Gminny Ośrodek Kultury w Rogóźnie	NIE	X	
	Gminna Biblioteka Publiczna	NIE	X	
	Świetlica Wiejska Rogóźno Zamek	NIE	X	
	Świetlica Wiejska Szembruczek	NIE	X	

Źródło: dane Urzędu Gminy Rogóźno

Gmina i Miasto/Gmina	Nazwa obiektu	Czy występują bariery architektoniczne	W jakim zakresie zostały zlikwidowane bariery architektoniczne	
			Całkowicie	Częściowo
Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	Urząd Miasta i Gminy w Radzynie Chełmińskim	TAK		X
	MGOPS	TAK		X
	ZOZ w Radzynie Chełmińskim	TAK		X
	Zespół Szkół w Radzynie Chełmińskim	TAK		X
	Szkoła Podstawowa w Rywałdzie	TAK		X
	Przedszkole Samorządowe w Radzynie Chełmińskim	TAK		X
	Biblioteka Publiczna w Radzynie Chełmińskim	TAK		X
	Świetlica wiejska z lokalem wyborczym	TAK		X
	OSP: Punkt Ratownictwa Medycznego	TAK		X
	Świetlica wiejska w Zielnowie	TAK		X

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński

Gmina i Miasto/Gmina	Nazwa obiektu	Czy występują bariery architektoniczne	W jakim zakresie zostały zlikwidowane bariery architektoniczne	
			Całkowicie	Częściowo
Gmina Świecie nad Osą	Urząd Gminy	TAK		
	GOPS	TAK		X
	ZOZ w Świeciu n/Osą	NIE	X	
	Zakład Użyteczności Publicznej	TAK		
	Zespół Szkół i Placówek nr 1 w Świeciu nad Osą	NIE	X	
	Szkoła Podstawowa w Linowie	NIE	X	
	Szkoła Podstawowa w Bursztynowie	NIE	X	
	Szkoła Podstawowa w Lisnowie	NIE	X	
	Przedszkole Gminne w Świeciu nad Osą	NIE	X	
	Oddział Przedszkolny w Linowie	TAK		X
	Gminny Ośrodek Kultury	TAK		X
	Gminna Biblioteka Publiczna	TAK		X
	Środowiskowy Dom Samopomocy	TAK		X

Źródło: dane Urzędu Gminy Świecie nad Osą

3. Cel strategiczny i cele szczegółowe oraz obszary działania Programu.

Na podstawie analizy sytuacji osób niepełnosprawnych w Powiecie Grudziądzkim zidentyfikowano główne problemy z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w życiu codziennym i na tej podstawie określono cel główny i cele szczegółowe Programu.

Za cel główny uznano:

WZROST JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZAMIESZKUJĄCYCH W POWIECIE GRUDZIĄDZKIEM POPRZEZ DZIAŁANIA SPRZYJAJĄCE ZAPEWNIENIU TYM OSOBOM WARUNKÓW DO CZYNNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNYM I ZAWODOWYM.

Do osiągnięcia tego celu ustalono następujące cele operacyjne:

- I. Kształtowanie w społeczności lokalnej właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych.

- II. Podniesienie wiedzy oraz świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie ich praw oraz uprawnień.
- III. Poprawa aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych oraz promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
- IV. Zwiększenie kondycji zdrowotnej osób niepełnosprawnych i profilaktyka niepełnosprawności.
- V. Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.
- VI. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do kultury, sportu, rekreacji i turystyki.
- VII. Wyrównanie szans dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie dostępu do edukacji.

Cel operacyjny I

Kształtowanie w społeczności lokalnej właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych.

W świadomości społecznej nadal funkcjonuje szereg negatywnych stereotypów na temat osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawni są najczęściej postrzegani jako osoby słabe i wycofane, wzbudzające często litość i chęć niesienia pomocy. Takie stereotypowe podejście do niepełnosprawności pozbawia osoby nią dotknięte szans na równe traktowanie wśród innych ludzi. Wzrost świadomości społecznej w zakresie problemów osób niepełnosprawnych ma zasadnicze znaczenie w procesie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych. Stosunek społeczeństwa do osób niepełnosprawnych wielokrotnie decyduje o możliwości funkcjonowania tych osób zarówno w sferze społecznej jak i zawodowej.

Działania/ sposoby realizacji celu:

1. Organizowanie imprez integracyjnych, sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych z udziałem osób niepełnosprawnych;
2. Popularyzowanie osiągnięć i sukcesów osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie wystaw i kiermaszów okolicznościowych prezentujących prace i osiągnięcia osób niepełnosprawnych;

3. Inspirowanie mediów lokalnych do promowania wizerunku osoby niepełnosprawnej wolnego od stereotypów.

Termin realizacji: realizacja ciągła

Wskaźniki monitorujące: ilość imprez z udziałem osób niepełnosprawnych, ilość osób niepełnosprawnych biorących udział w organizowanych imprezach, ilość wystaw i kiermaszy połączonych z prezentacją prac i osiągnięć osób niepełnosprawnych.

Podmioty realizujące:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, Warsztaty Terapii Zajęciowej, organizacje pozarządowe, samorządy gminne.

Cel operacyjny II

Podniesienie wiedzy oraz świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie ich praw oraz uprawnień.

Osobom niepełnosprawnym niezależnie od praw i ulg o charakterze powszechnym przysługuje szereg przywilejów w różnych aspektach ich życia. Ochrona praw, przywilejów i uprawnień znalazła swój wyraz zarówno w przepisach prawnych dotyczących tej grupy osób jak i licznych regulacjach z innych dziedzin prawa takich jak prawo pracy, prawo podatkowe czy budowlane.

Znaczna część osób niepełnosprawnych nie korzysta ze wszystkich praw i uprawnień im przysługujących. Wynika to przede wszystkim z braku wiedzy tych osób w tym zakresie.

Korzystanie przez osoby niepełnosprawne ze wszystkich przysługujących im praw, uprawnień i przywilejów pozytywnie wpłynie na ich poziom funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym.

Działania/ sposoby realizacji celu:

1. Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z bezpłatnych porad prawnych;
2. Udostępnianie osobom niepełnosprawnym informacji o ich prawach i uprawnieniach na stronach internetowych a także w formie broszur i informatorów.

Termin realizacji: realizacja ciągła.

Wskaźniki monitorujące: liczba osób niepełnosprawnych korzystających z porad w zakresie praw i uprawnień osób niepełnosprawnych, liczba publikacji adresowanych do osób niepełnosprawnych (w tym w formie elektronicznej).

Podmioty realizujące:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, organizacje pozarządowe, samorządy gminne, Starostwo Powiatowe w Grudziądzu.

Cel operacyjny III

Poprawa aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych oraz promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do zatrudnienia zgodnie z posiadanym wykształceniem, kwalifikacjami i możliwościami wynikającymi ze stanu zdrowia. Wysoka stopa bezrobocia na terenie Powiatu Grudziądzkiego w szczególnie negatywny sposób wpływa na poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Przy realizacji tego celu ważne jest z jednej strony tworzenie warunków do przekwalifikowywania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych a z drugiej strony aktywizacja lokalnych pomiotów gospodarczych do tworzenia miejsc pracy przystosowanych do osób niepełnosprawnych. Niemniej ważne są działania mające na celu motywowanie osób niepełnosprawnych do podejmowania działań w celu zdobycia zatrudnienia oraz podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.

Działania/ sposoby realizacji celu:

1. Popularyzowanie wśród pracodawców możliwości zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz wynikających z tego korzyści;
2. Tworzenie bazy danych o bezrobotnych i poszukujących pracy osobach niepełnosprawnych oraz o zakładach pracy chronionej i pracodawcach zainteresowanych zatrudnieniem osób niepełnosprawnych;
3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie szkoleń zawodowych dostosowanych z jednej strony do potrzeb i zainteresowań osób niepełnosprawnych z drugiej - odpowiadających potrzebom rynku pracy;
4. Wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w tym również poprzez refundację kosztów wyposażenia nowych stanowisk pracy oraz zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych;
5. Finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne albo poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu;
6. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej;
7. Wspieranie działalności i rozwój warsztatów terapii zajęciowej;
8. Podejmowanie działań zmierzających do tworzenia i wspierania zakładów aktywności zawodowej i spółdzielni socjalnych;
9. Udzielanie dofinansowań do pobytu dzieci osób niepełnosprawnych, aktywnych zawodowo, w przedszkolach i żłobkach lub innych formach opieki.

Termin realizacji: realizacja ciągła.

Wskaźniki monitorujące: ilość osób niepełnosprawnych które uczestniczyły lub ukończyły szkolenia zawodowe lub skorzystały z instrumentów lub usług rynku pracy, ilość zarejestrowanych w PUP osób niepełnosprawnych, liczba utworzonych lub dostosowanych stanowisk pracy, kwota i ilość udzielonych dofinansowań na rozpoczęcie działalności gospodarczej i rolniczej, rodzaj wsparcia udzielony warszatom terapii zajęciowej, liczba

nowo utworzonych zakładów aktywności zawodowego i spółdzielni socjalnych, ilość dzieci osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo korzystających z dofinansowań do pobytu dziecka w placówce opieki.

Podmioty realizujące:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, Powiatowy Urząd Pracy w Grudziądzu, organizacje pozarządowe , samorzady gminne, spółdzielnie socjalne, media lokalne.

Cel operacyjny IV

Zwiększenie kondycji zdrowotnej osób niepełnosprawnych i profilaktyka niepełnosprawności.

W profilaktyce niepełnosprawności kluczowe znaczenie ma edukacja prozdrowotna , rehabilitacja oraz ułatwienia w dostępie do usług medycznych. Ważne jest organizowanie kampanii na rzecz promowania zdrowego, aktywnego stylu życia oraz badań profilaktycznych i szczepień. Wszelkie działania w zakresie rehabilitacji i usług medycznych muszą być zgodne z podstawowymi zasadami dotyczącymi powszechności, kompleksowości i ciągłości, a w efekcie powinny prowadzić osoby niepełnosprawne do uzyskania jak największej samodzielności i integracji społecznej.

Działania/ sposoby realizacji celu:

1. Upowszechnianie informacji o przyczynach niepełnosprawności;
2. Opracowanie i realizacja programów promujących zdrowy tryb życia;
3. Pomoc osobom niepełnosprawnym w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego;
4. Do nansowywanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunom w turnusach rehabilitacyjnych;
5. Wspieranie akcji w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego;

6. Zwiększenie dostępności do usług medycznych i rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w ośrodkach zdrowia i innych budynkach użyteczności publicznej.

Termin realizacji: realizacja ciągła.

Wskaźniki monitorujące: ilość zrealizowanych programów promujących zdrowy styl życia, ilość osób biorących udział w programach, ilość przyznanych osobom niepełnosprawnym dofinansowań do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, turnusów rehabilitacyjnych, w tym dla osób z chorobami psychicznymi, liczba ZOZ i innych budynków użyteczności publicznej w których zlikwidowano bariery architektoniczne.

Podmioty realizujące:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, Starostwo Powiatowe w Grudziądzu, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, samorządy gminne.

Cel operacyjny V

Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne mają niezaprzeczalne prawo do pełnego i aktywnego uczestnictwa we wszystkich sferach życia społecznego. Dzięki uczestnictwu w życiu społecznym wzrasta ich ogólna sprawność psychofizyczna, rozwija się zaradność życiowa, zaspokajane są potrzeby społeczne związane z realizacją pasji i zainteresowań. W rzeczywistości z uwagi na występujące bariery architektoniczne i komunikacyjne osoby niepełnosprawne mają utrudniony dostęp do instytucji, urzędów, oświaty i kultury. Dlatego też należy podejmować szereg działań ograniczających marginalizację osób niepełnosprawnych.

Działania/ sposoby realizacji celu:

1. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej;
2. Wyposażenie podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych w samochody przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych;
3. Ograniczanie w życiu codziennym skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier architektonicznych w mieszkaniach osób niepełnosprawnych;
4. Tworzenie i oznaczanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz wydawanie kart parkingowych;
5. Pomoc osobom niepełnosprawnym w zakupie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych;
6. Pomoc osobom niepełnosprawnym w zakupie sprzętu i urządzeń w zakresie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych;
7. Zapewnienie przez organy administracji publicznej osobom mającym trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się, jakości usług oraz rozwiązań technicznych i ułatwień pozwalających na bezpośrednią obsługę;
8. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym, jeśli jest do uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika.

Termin realizacji: realizacja ciągła.

Wskaźniki monitorujące: ilość budynków, w których zlikwidowano bariery z podziałem na likwidację częściowe i całkowite, ilość zakupionych pojazdów do przewozu osób niepełnosprawnych, ilość przyznanych dofinansowań do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, ilość przyznanych dofinansowań do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz do usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika.

Podmioty realizujące:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Starostwo Powiatowe w Grudziądzu, samorządy gminne, organizacje pozarządowe.

Cel operacyjny VI

Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do kultury, sportu, rekreacji i turystyki.

Bardzo ważną rolę w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz włączania ich do życia społecznego odgrywa kultura, sport, rekreacja oraz turystyka. Uczestnictwo szczególnie w kulturze i sporcie może być naturalną drogą do rozwoju, integracji i przede wszystkim do realizacji pełnego życia.

Działania/ sposoby realizacji celu:

1. Promowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie wyjazdów grupowych, festynów, pikników, imprez sportowych;
2. Umożliwianie osobom niepełnosprawnym udziału w imprezach masowych poprzez zapewnienie odpowiedniego transportu.

Termin realizacji: realizacja ciągła.

Wskaźniki monitorujące: ilość zrealizowanych imprez adresowanych do osób niepełnosprawnych, ilość osób niepełnosprawnych biorących udział w organizowanych imprezach.

Podmioty realizujące:

Starostwo Powiatowe w Grudziądzu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, samorządy gminne.

Cel operacyjny VII

Wyrównanie szans dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie dostępu do edukacji.

Osobom niepełnosprawnym należy zabezpieczyć możliwość kształcenia i podnoszenia kwalifikacji w każdym wieku. Podejmowane działania powinny zmierzać do zabezpieczenia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do przedszkoli, ogólnodostępnych szkół

podstawowych i ponadpodstawowych. Tylko w nielicznych i uzasadnionych przypadkach dzieci niepełnosprawne powinny być kierowane do szkół specjalnych lub korzystać z indywidualnego toku nauczania. Umożliwienie kontaktów dzieci niepełnosprawnych z pełnosprawnymi rówieśnikami jest szczególnie ważne dla integracji i korzystne dla ich rozwoju. Codzienne kontakty dzieci i młodzieży z osobami niepełnosprawnymi mają również pozytywny wpływ na akceptację tych osób przez otoczenie i niwelowanie w przyszłości stereotypowego postrzegania osób niepełnosprawnych. Ponadto poprzez uczęszczanie dzieci i młodzieży do szkół ogólnodostępnych zmniejsza się ryzyko ich marginalizacji w dorosłym życiu oraz zwiększa szanse na pełne uczestnictwo w późniejszym życiu zawodowym i społecznym.

Działania/ sposoby realizacji celu:

1. Promowanie i wspieranie inicjatyw tworzenia integracyjnych placówek oświatowych lub oddziałów integracyjnych;
2. Likwidowanie barier architektonicznych uniemożliwiających uczęszczanie dzieci i młodzieży do placówek edukacyjnych;
3. Doskonalenie kadry pedagogicznej w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi poprzez ich uczestnictwo w szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje.

Termin realizacji: realizacja ciągła.

Wskaźniki monitorujące: liczba utworzonych integracyjnych placówek oświatowych lub oddziałów integracyjnych, ilość funkcjonujących integracyjnych placówek edukacyjnych lub oddziałów integracyjnych, liczba placówek edukacyjnych w których zlikwidowano bariery architektoniczne, liczba zorganizowanych szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje kadry pedagogicznej.

Podmioty realizujące:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu, Starostwo Powiatowe w Grudziądzu, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, samorządy gminne.

4. Finansowanie programu.

Realizacja poszczególnych działań Programu zależeć będzie w głównej mierze od wielkości środków finansowych PFRON przekazywanych Powiatowi Grudziądzkiemu w kolejnych latach na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz środków samorządów jak i organizacji pozarządowych, które będą mogły być przeznaczone na rehabilitację oraz integrację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych w Powiecie. Ważną rolę odgrywać będą również środki zewnętrzne możliwe do pozyskania z innych źródeł w tym środki z funduszy europejskich.

5. Podsumowanie

Realizacja Programu ma za zadanie podnieść poziom integracji osób niepełnosprawnych w społeczeństwie poprawiając szeroko rozumianą jakość życia osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Grudziądzkiego. Program określa podstawowe obszary i kierunki działań podmiotów i organizacji zajmujących się pomocą i rehabilitacją społeczną jak i zawodową osób niepełnosprawnych jakie należy realizować w celu zapewnienia poprawy sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych.

Program wyznacza kierunki działań w takich dziedzinach jak przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych, profilaktyka, oświata i kształcenie oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. Program jest dokumentem otwartym, umożliwiającym wprowadzanie nowych rozwiązań i działań wobec istniejących i pojawiających się nowych problemów osób niepełnosprawnych wraz ze zmieniającą się w przyszłości sytuacją gospodarczą, społeczną czy prawną.

Określając cele i działania w poszczególnych dziedzinach starano się uwzględnić specyfikę Powiatu Grudziądzkiego.

Program raz w roku poddawany będzie monitoringowi. Podmiotem koordynującym realizację Programu oraz realizującym monitoring jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu. Ocena realizacji Programu dokonywana będzie na podstawie corocznych raportów sporządzanych przez bezpośrednich realizatorów programu.

